
LA NOSTRA TERRA

REVISTA MENSUAL DE LITERATURA, ART I CIÈNCIES

EL GENI MERCANTIL

En el número passat, parlàrem de la tradició de govern a Mallorca, i abans de fer, ara, alguns comentaris sobre el geni mercantil—que fou el que més esplendor donà a la nostra terra—hem de dir que aquest és conseqüència d'aquella, ja que, a la saviesa de les lleis i a les llibertats en elles contingudes, correspongué la creixença de la nostra riquesa i benestar, i que quan aquelles perderen el seu caràcter autonòmic, minvà a l'ensem aquesta, fins arribar quasi a la bancarrota.

Veritat és que ja en l'època de l'islamisme,—per ésser Mallorca reialme independent,—tenia ja certa consideració mercantil, segons ens demostren els pocs documents que d'aquell temps ens han arribat, però el gran esplendor que la col·locà en primer pla internacional no començà a iniciar-se fins després de la conquesta de Jaume I, atenyent el punt més alt de la corba en el segle XIVe, i la seva decadència en el XVe, per les causes que més envant apuntarem.

El regne de Mallorca, poblat de catalans que ja portaven la sàvia del comerç en la seva sang; que neixia dins l'alba lliure d'una legislació modernitzada; que no tenia el fre de cap costum arcaic; que oferia la flor virginal de la seva puresa i la seva situació geogràfica immillorable; on tot era nou, fins quasi la llengua que li donaren, prest prengué l'embranchida de la juvenesa, i els seus pobladors el feren fort i gran.

La Mediterrània, centre mundial de la riquesa fins al segle XVe, féu de Mallorca la nineta dels ulls de tots els països civilitzats, per la seva situació privilegiada, i en poc temps la convertí en l'escala obligada de tots els canvis entre Orient i Occident i li abocà, a mans plenes, tot l'or del corn de l'abundància.

El nou regne necessitava mitjans propis de canvi per a atendre les seves operacions, i per això, l'any 1300 s'encunyava la primera moneda mallorquina, i la d'or adquirí després tanta importància, que en 1442 feia exclamar al rei Alonso que aquesta seca era la més polent que coneixia i la de més avantatges dels seus dominis.

Prest, tota Mallorca era una sola llotja de contractació amb la mirada fita a la mar, i aquesta mar era per a ella un camí obert a totes les contrades, i aquesta mar la collocava al centre del món i l'erigia en una de les primeres nacionalitats.

L'activitat de la gent de mar no tenia punt de repòs; a les tres drassanes—la del rei i les dues de la ciutat, una d'aquestes a Porto-Pi i les altres a Palma—es bastien els millors vaixells, i Mallorca n'arribà a tenir de propis 300 de gàbia, sense comptar els menors, amb una matrícula marinera de més de 30.000 homes, encara que aquesta xifra ens sembla un poc exagerada.

A més de la llotja pròpia de mallorquins, a Ciutat tenien també la seva els genovesos i els pisans, la qual cosa ve a demostrar la importància del comerç establert amb les repúbliques italianes, les nostres rivals més temibles.

El primer Consulat de Mar creat a Espanya fou el de València en 1283, i el segon, el de Mallorca en 1343, que al mateix temps fou un dels que més contribuïren al progrés de la humanitat i al bon tracte entre les gents de terres distintes.

Les necessitats mercantils de Mallorca, que havia estès les seves activitats arreu del món, obligaren a la creació de diversos consultats a l'estranger, i sols quan Catalunya hi tenia els seus, deixava el nostre regne de fundar-hi els propis, donant a aquells la nostra representació. Això demostra, una vegada més, la convivència perfecta entre Catalunya i Mallorca durant el poc temps que aquesta visqué deslligada d'aquella.

Aquesta activitat mercantil de Mallorca no fou deguda solament a la seva situació geogràfica i a l'esperit dels seus pobladors. Hi contribuí poderosament la indústria de la cartografia nàutica i dels instruments de navegació, que collocà el seu nom en el lloc més envejat de la cultura.

La primera carta nàutica feta a Mallorca, o almenys, la més antiga que es coneix, és la de 1339 d'Angelino Dulcert, que té la particularitat d'assenyalar, per primera vegada, l'existència documental de les illes Canàries. A la carta nàutica de Dulcert segueixen els atlas dels Cresques (1375), i les cèlebres dinasties cartogràfiques de Macià de Viladestes, Gabriel de Vallseca, els Solers, els Rosells, els Olives i els Prunes. Però entre tots aquests savis cartògrafs, mereixen menció especial per la seva importància i mèrit, el famós Abraham Cresques, conegut pel "Jueu Bruixoler", i el seu fill, Jafuda, batejat després amb el nom de Jaume Ribes, que fou nomenat director de l'Acadèmia de Sagres pel Príncep Enric, el Navegant. I, com detall curiós, hem d'afegir que el mapa de Gabriel de Vallseca (1439) fou adquirit per Amèric Vespucci.

Però no solament en la ciència cartogràfica brillava el nom de Mallorca, sinó que a la seva resplendor hem d'afegir encara la llum de la indústria de la brúixola i de l'astrolabi, com així mateix la fama dels seus astròlegs. Els noms de Nafuci, Bellshoms, Vidal Afrahim i Dalmau Sesplanes, en són una bella mostra.

A totes aquestes activitats glorioses, hem d'unir encara les dels navegants mallorquins, que solcaren en els seus vaixells primitius totes les mars en totes direccions, i podem citar com viatges notables el de 1342 a Canàries per Francesc des Valers, Pere Magre, Bartomeu Giges i Domènec Gual; el del mateix Francesc des Valers a Tartària; i els de Jaume Ferrer a Riu d'Or, Canàries i costes del Nord d'Europa en 1346.

Com es veu, la cartografia mallorquina i les altres indústries anexas a la navegació que tant es cultivaren a la nostra terra, tenen una grandíssima importància per a la cultura humana i per a la història de la geografia.

Però de tot aquell formigueig mercantil incansable res no en resta; la caera brunzent restà muda. Vengué per Mallorca l'època fatal. El descobriment de les Amèriques amb la seva forma restrictiva d'exploració, assenyala noves vies a la navegació mundial, restà en segon terme la importància mediterrània, i esgotà l'activitat mallorquina dins els cercles d'unes lleis de ferro. Vengué la política centralista a matar de rel la iniciativa regional, que tant poderosa s'havia fet cultivant el tresor de la seva autonomia. I les càrregues de guerra, els tributs, la manca de blats i matèries primes, ens ofegaren definitivament, fins a fer de la nostra riquesa material i viva una riquesa morta i purament històrica.

La passejada pels brodats de seda

INSPIRACIONS XINESES, AMB UNA CONFIDÈNCIA INTRODUCTÒRIA

VEUS ací el bell temps amb el seu gran cabal de claror de dia, amb la seva irrupció d'un daler còsmic que sembla joiós, amb les seves mil avinenteses d'enlluernament, d'exaltació, d'esperances i credulitats refetes. Per als més ensotats en el costum, per als més dòcilment engavanyats de deures, hi ha en aquestes hores, si més no, temptacions rudimentàries de retrobament del que som en un canvi del que semblem. I alguna mena de migració, de joc d'amagatalls i corredisses, de parençosa aventura (el traçat de les quals, ai las, no sol pas ésser parabòlic, sinó circular) tal vegada formi part d'algun íntim ritu de la naturalesa, infinitament més seriós que no en siguin el major nombre de les serietats manufacturades en els espectacles socials.

Migració i joc gustosos, i relativament inofensius, he trobat, per bell atzar, en aquesta primavera de 1932. El Mestre Josep Valls, que veig amb regularitat en les tendres vores turmentades de la Màniga, havia llegit *L'Aire Daurat*, del meu amic Marià Manent, i hi havia fet tria d'uns quants poemes xinesos de l'aplec per musicar-los (deia de primer) per a cant, violoncel i flauta; després admeté quatre o cinc instruments, però no pas plegats: tot el que li calia per a un estil de dibuix, amb ratlles, tanmateix, precises. Però encara li convindrien, em va dir, d'altres poemes. Content de fer-li plaer, vaig resseguir algunes antologies angleses i franceses de poesia celeste. Començant de fer provatures en vers nostrat, em va passar, de mica en mica, com a una dama que un dia de bon lleure ix a botigues amb la idea de no comprar sinó una cosa. Jo també he acabat, ultrapassant el meu propòsit inicial, per voler agavellar una sèrie de gangues. I em trobo encara sota l'atracció de molt que no he hagut; i el desfici de continuar es precipita, imperiós, damunt de les meves hores escadusseres.

Celle que j'aime à present est en Chine...

Aqueixa musa, o el poc que en veig, a través de qui-sap-los vels

i infidelitats successives en diferents idiomes, és la meva amor, i el meu viatge, i, en certa manera, els meus mots creuats. Els poemes catalans que en resulten ací, com dirà qualsevol crític honorable, no seran ben bé de ningú. Alguns han passat del xinès al llatí, del llatí a una o dues llengües més abans de deixar-se caure a les meves mans. Jo, enviciat com hi estic, fora capaç de naturalitzar-ne del guaraní. I tot i que no hagi sabut renunciar al meu entreteniment, les esperances d'haver conservat alguna essència originària són de les més vagues, sobretot parant esment que la gràcia fonedissa, la tenuïtat, la suggestió a penes recolzada, l'àgil condensació elusiva són trets reconeguts de la poesia xinesa. Hauria estat més cast de només admirar. Perquè la qualitat d'ella és semblantíssima a aquella que el noi negre trobava en el noi blanc. L'escena va passar en un jardí públic: el noi blanc jugava tot sol, i el seu pare, compadit del de raça africana, li demanà, encoratjadorament, per què no s'atansava a jugar amb el seu fill.—Ja se m'havia acudit,—va respondre el noi negre,—però el vostre noi em sembla d'una color massa poc sofrerta.

Podria adduir-vos, com una mena de justificació del meu usar desaprensiu, el parer de la poetessa nordamericana Amy Lowell, que sosté (*Fir-Flower Tablets*, Londres 1922) que l'estudi del xinès és tan ardu que omple tota la vida, i igualment el de la poesia. Però el meu joc, com abans apuntava, no ha estat sinó de filtrar-me a través d'una influència. De passejar-me per la meva cambra —tanmateix la meva cambra—tot fent veure que em passejava pel jardí brodat d'un gran xal de seda. O bé, si voleu, de veure'm al mirall d'incògnit. I he triat aquest joc, en el fons, perquè no m'interessaria gens, personalment, de jugar a un joc oposat, ben modern: de cercar, amb corrosius que em llevessin tot el que tinc de comú o de compartit, fins al substrat del jo: obac, inarticulat, obtús.

Val a dir que he jugat el meu joc amb la més gran honestetat consentida per la poquesa de les meves facultats. El meu principi guiador ha estat de mostrar-me ben dòcil, i de no aparèixer sinó per traïdoria INVOLUNTÀRIA. Però jo sé que sempre em distrec una mica quan jugo. (I de vegades, els que no som cap gran creador, d'això ens hem de refiar). Però anem ja al clar de lluna sobre els bambús, i a les festes de llinternes. Penseu que no sóc jo qui parla, però si us desplaürà, no us miréssiu gens a donar-me'n la culpa. El desavinent, sóc jo.

PENSAMENTS D'AMOR

DE LI Y-NGANN

AGONITZAVA la flaire fina
dels roigs nenúfars. Amb dolç trepig
el vent d'autumne lliscava en mig
de perles jade de la cortina.
A flama d'atxa, d'auri serrell,
de les orquídees en el vaixell,
qui des dels núvols feia venir
aquells missatges d'amor per mi?
Érem quan torna la companyia
d'errívols cignes a l'horitzó;
i per la banda que mor el dia
la lluna omplia
mon pavelló.

Les flors, de mena voleiadora,
fugen, no es cerquen, no cap enyora.
L'aigua escampada, per sa virtut,
llisca a trobar-se, i a mar acut.
En dues ànimes de dring igual,
l'un pensa en l'altre: bé hi correria.
Ah, però el vostre i el meu vial
la sort destria;
ara ja só
massa ensenyada per la tristor.

És l'amor meva d'aquell llinatge
que mai no minva, que mai no mor.
Sota mes celles feia l'estatge:
ara ja sento que em prem el cor.

RESIGNACIÓ EN LA VELLESA

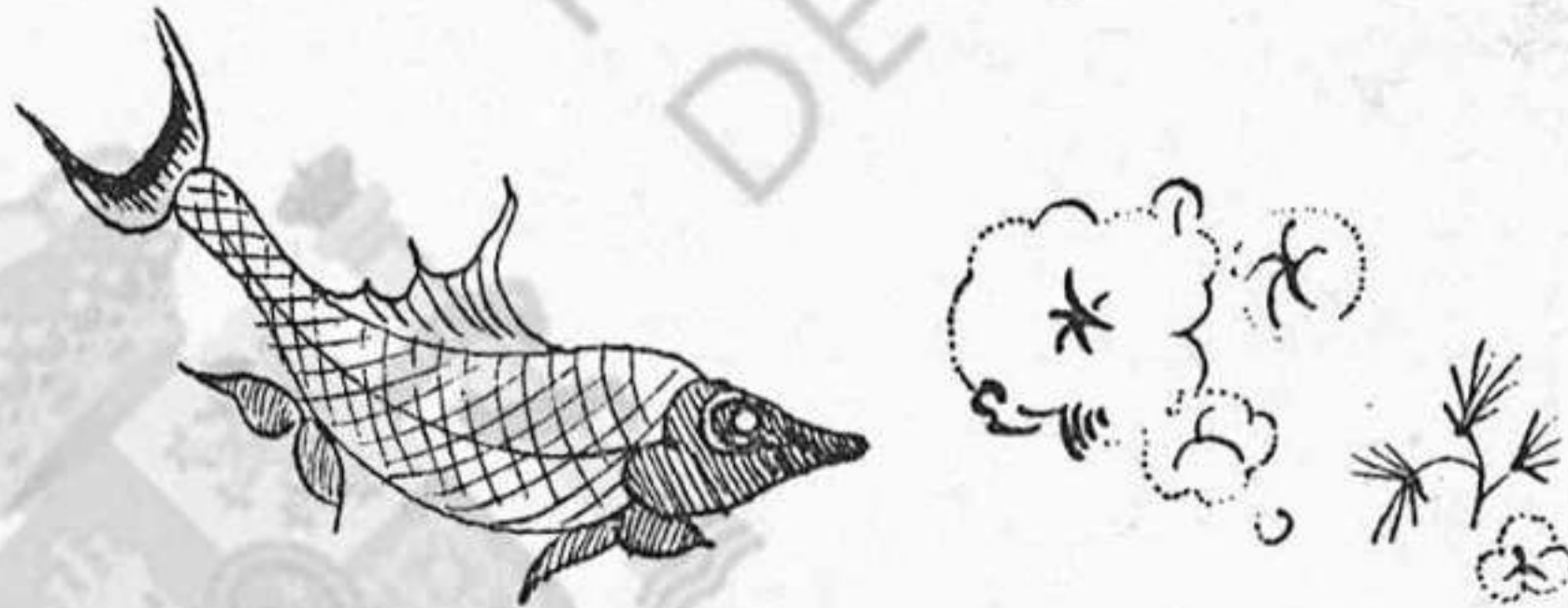
DE PO XU-I

No penseu en el que era i s'esvai:
 bé hauríeu d'enyorar, de penedir;
 ni en l'esdevenidor que no s'albira:
 qui pensa en tal abís, sense sotrac?

De dia, com un sac,
 val més seure en cadira;
 val més jeure, de nit,
 com una pedra al llit.

Obriu la boca, si menjar convé;
 tanqueu els ulls quan és la son qui ve.

PERTENECI A LA BIBLIOTECA
 DEL
 ATENEU BARCELONÉS

NIT DE PRIMAVERA

DE WANG TSIE-FU

S'ESGOTA el perfum en la copa d'or,
 so de la clepsidra no arriba al poeta.
 És tallant, tallant la brisa subtil,
 tota amatent la frescoreta.

L'hàlit amorós de la primavera
 torba els homes: fan per dormir, debades.
 La lluna s'emmena l'ombra de les flors
 fins al cim de les balustrades.

LA CANÇÓ DE LO-FEU

ANÒNIMA

EL sol, d'aquella cinta fina
de l'horitzó sortint,
tot just despunta, ja illumina
el pavelló dels Thsin.

Hi ha a casa els Thsin la galant noia
Lo-Feu li van posar;
no té tresors, però la joia
sos ulls sobredaurà

Pels cucs de seda s'adalera,
i tot just ara, diu,
per collir fulles de morera
se'n va al passeig soliu.

Pendrà panera que agençava,
considerant el cas,
amb un trenat de seda blava
i branques de lilàs.

Lo-Feu es cofa; s'aconsella
amb l'estanyol serè;
durà una perla a cada orella
com una lluna al ple.

Del ventijol a l'amoreta
ix amb daurat brial;
el seu vestit és violeta
i de crespó reial.

Recós dels dies que fugiren
grata sa barba el vell;
la jovenalla miren, miren
i es lleven el capell.

Els dalladors deixen la dalla,
l'aixada els aixaders;
la gelosia, la baralla
se'n van camp a través.

Ve del migjorn, per carretera,
senyor de mil vassalls;
quan veu Lo-Feu a la vorera
atura els cinc cavalls.

Diu al servent:—Parla-li; vola.
Demana nom i edat.—
Lo-Feu, respon la camperola,
li diu el veïnat.

És una Thsin de bona mena.
Pels anys, siguem discrets.
No ateny encara la vintena,
però té els quinze fets.

Regraciava la puella
el noble oficiós.
—Pugeu, si us plau, en carretella;
passejarem tots dos.

Lo-Feu abaixa la mirada:
—Bé em par que esteu errat;
muller teniu assaonada...
jo, bell enamorat.

COMPANYS

DE LI PO

ERA a jóc cada ocell: las, el son no li triga.
L'últim núvol se'n va, flux de tedi. Però
no podrem mai sentir l'un de l'altre fadiga,
en rodona asseguts, les muntanyes i jo.

LA VIDA I EL VI

DE LI PO

SÉ que és un somni la vida entera.
 Renou, cabòries, fugiu d'ací.
 Embriagar-se: la gran carrera.
 Jeure tot dia sota l'ombrí.

Quan em desperto miro la prada.
 Les flors estogen un cant novell.
 Dic:—És la posta? serà l'albada?
 —És primavera,—xiula l'ocell.

Corprèn aqueixa bellesa. Falta
 només la lluna, de cor manyac;
 la cantaria fins que fos alta...
 I bec, i encara rodo embriac.

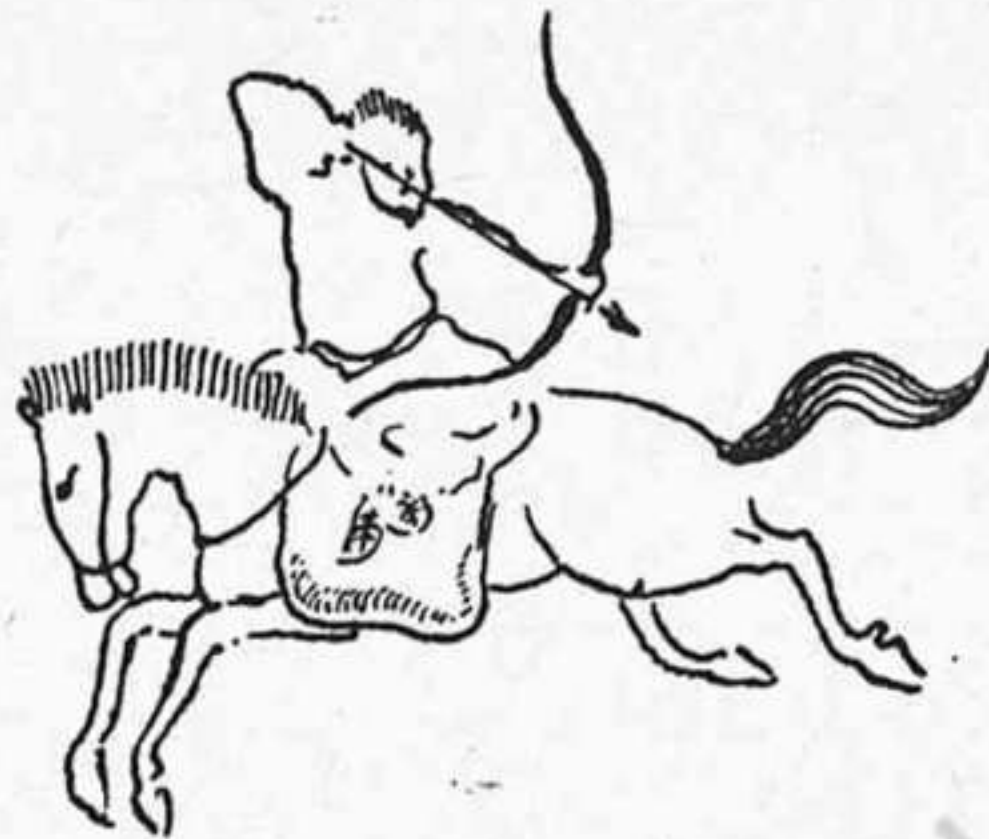
FLOR DE SÀLZER

DE YUAN MEI

—**F**LOR de sàlzer, jo us diria
 borrallons,
 on feu via,
 escampades legions?

—Quin serà nostre vial?
 No el sabem i tant se val.
 Sols la llei hem de seguir
 de la ratxa que ens captiva:
 la vida en el remolí
 i la mort a la deriva.

EL BRAU

DE LI PO

EL brau jo canto de més coratge que l'enemiga gent fa esglaiar.
 Manyoc d'estopa, d'una borsada, son elm de ferro bé lligarà;
 però son sabre que tot fulgura és la neu pura que no es sollà.

D'argent brodada la seva sella posa al més ràpid dels blancs corsers;
 estel us sembla quan hi cavalca que del celeste lloc s'abissés;
 pega estrebada, treu flamarada, mor son contrari i ell ja no hi és.

Sing Ling a l'ombra d'hostal pacífic el veu quan vaga de dar trontolls;
 si de la cinta s'afluixa el sabre mai no l'aparta de sos genolls;
 aquells que hi gosin de fer beguda, beguin i callin si no són folls.

Més que la Serra Sagrada pesa paraula seva signada amb vi;
 quan ses orelles del vi s'abranden i els ulls comencen de resplendir
 par, si cap iris el cel ponteja, que pugui tòrce'l i migpartir.

Son nom, a penes dit en murmuri, com tro feréstec gela la sang;
 mil anys la flaire de sa llegenda viurà en les gèneres que es tornen fang;
 en planys acota i esgarrifances tota la raça de Ta-Liang.

Príncep dels savis que t'atalentes, Yang Su, de docte coneixement,
 tu que et mustigues i t'arrupeixes del llum devora, cuc macilent,
 cau de les lletres l'anomenada davant la glòria del campament.

LA CABANA

DE WANG TSIE-FU

MA cabana a netejar
em passaria la vida;
és polida, tan polida
que cap molsa no s'hi fa.

En terres abans perdudes,
tots aquests arbres en flor
que un dia plantava jo,
ara em marquen avingudes.

Oh el meu camp, maragda clara!
un riu li va pel costat.
I si el camp és prou gemat,
el riu hi xarbotava encara.

Dues comes fan porxada
ans no arribis a ma estada:
par que senyin el camí
de tant com verdegem fi.

UNA PARAULA DEL VENT

D'UNA BALADA XINESA DEL SEGLE IV

D'ELL mon cor és cada dia consirós:
somiant, el veig de nits,
mal que facin cent muntanyes sentinella entre tots dos
i ens separi la rancúnia de cent rius entenebrits.
Una lluna, la mateixa, ens contempla benvolent;
un sol vent
lliure, lliure fins que mor,
cent muntanyes afrontant ardidament
diu el mot que m'estremeix, i dins mon cor
d'on llevà la pols, brunzent,
mostra els lliris adormits
que sols viuen esperant d'ésser collits.

EL GRONXADOR

DE RUÈ-RONG

PENGEN del marc del gronxador
tot virolat i tot cridaire
cordes que són de la color
d'un fastuós bernat-pescaire.

En la dolçor primaveral
tot just feixuga a les parpelles,
davant del frèvol pavelló
juga l'esbart de les més belles.

Faldilles clares que tantost
s'arrossegaven per la prada,
ara voleien, van amunt,
com torterols d'una nevada.

Cada donzella, quan escau,
se'n puja al cel d'una embranzida;
i dels rosats albercoquers
plou, s'amuntega la florida.

Les cordes lleus de mil colors
van de biaix, bell punt s'arrenca,
i dels pollancre cap amunt,
entre la boira verdosenca.

I a un reconet aquietat
fan llur tornada les donzelles
on dret espera llur servei,
endevinant què volen elles.

Ah, no serien immortals
que, perquè el mon florí tot d'una,
per la follia d'un moment
deixen llurs cambres de la Lluna?

PER MUNTANYA,
AMB UNA BALLARINA DE QUINZE ANYS

(QUAN EL POETA EN TENIA 65)

DE PO XU-I

DUES tannares, no encara trenades en una,
car de trenta anys no assolíreu sinó la meitat!
Vós, una dama, floquet de setins i de sedes,
ara sereu ma companya pel riu i el serrat?

Prop la neixor de fontanes de la primavera
clapotegem, esbandim nostre joc matiner;
ens enfilem i juguem en tot arbre enciser.—

Ella s'arbora, dant pressa al volei de les mànigues
o baixa el front malaurat quan son cant ralenti.
No canteu més la Cançó de les Branques dels Sàlzers!
No hi ha a la vora cap cor que us vagués de fendir.

ENAMORAMENT

DE LI TAI PE

PEL Palau de les Aigües
va el vent murmuriós; dels lliris d'aigua
corre pels pètals una esgarrifança.

Es reclina indolent el rei de Lu
en la terrassa de Ku-Su;
la frèvola Sy-Xe té al seu davant
ballant;
fa el ritme savis, i divins la gràcia,
sos moviments lleugers.

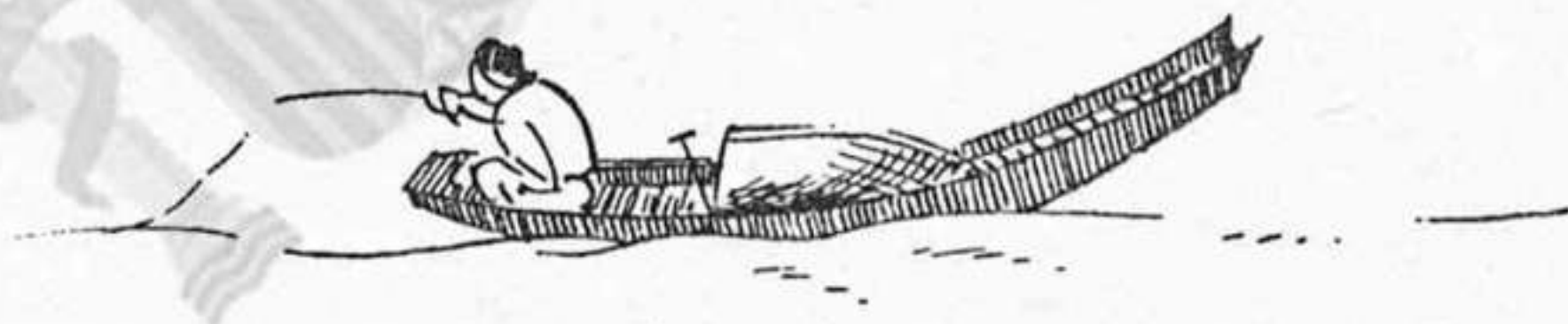
I riu ella després,
en son decandiment arboradora,
i decanta son flanc
envers el llit reial de jade blanc,
i mira el límit on s'encén l'aurora.

UN VENT AMOROSIT

DE FU HSUAN

UN vent amorosit
 l'encalmament ventalla de la nit;
 la torre fina gronxolar-se veu
 la lluna resplendent damunt sa testa.
 Xiuxiueja una veu
 però ningú, quan crido, no contesta.
 Un'ombra es mou potser:
 però bé faig senyals, ningú no ve.
 El meu plat de lleties
 em porta el coc; hi ha vi
 però el tassó no em vagarà d'omplir.
 Viure en contentament de la poquesa:
 el seny, de la fortuna, què més vol?
 L'honor i la riquesa
 són cambres del dol;
 i l'or i pedreria
 que el nom recerca i amb delit heuria
 jo per herbotes tinc i borrissol.

HAVENT PUJAT A UNA TERRASSA

DE PO XU-I

PUJANT al cim, com s'encongeix—tot el que l'home ha agavellat.
 Vana és la carn, vista de lluny,—vana és la carn i el que desitja.
 Em giro, baixo ben cuitós;—sóc a la cort, sóc al mercat,
 sol gra d'arròs estimbadís—al capdavall de la gran sitja.

CANÇÓ DE LA FESTITXOLA

DE LI PO

LA lluna, jo i la meva ombra
són dins el verger tot en flor:
fem a mon vi companyia
tots tres: la lluna, l'ombra i jo.

I jo que canto i que ballo
i só tot joiós de sentir
que ni la lluna ni l'ombra
no poden tastar del meu vi.

Amb l'ombra ballo que ballo,
amb quina adiença més gran;
quan canto, muda, la lluna
fa tot de saluts al meu cant.

I no ens glaça les rialles
la pena de cap comiat:
la lluna ve fins a casa
i encara duc l'ombra al costat.

CLAR DE LLUNA

DE LI-OEY

LA lluna al ple s'alça de l'aigua, i
d'argent, la mar, es torna una safata.
Ara els amics beuen tassons de vi
dins de la barca
i sotgen cada nuvolet tan fi
que es gronxola damunt de la muntanya...

—Mullers,—uns diuen,—de l'Emperador
totes de blanc vestides.
Els altres diuen:—No:
és un esbart de cignes.

LA CACATUA ROSA

DE PO XU-I

PRESENT d'Annam, em vingué,
a parla d'home avesada,
la cacatua rosada
com la flor del presseguer.
Ànima eloqüent i sàvia,
de tal conegué els destins.
Prengueren massissa gàbia
i la'n tancaren a dins.

ENTOTSOLAMENT

DE SIUE-YENN

EN un indret sense persona nada
viure beat i sense cap neguit:
un terradet bastir-se
per copsar la puresa de la nit,
veure la pluja que amb serrells amaga
dels núvols l'urpa furient
mentre el cos lleu de l'oreneta
va disparat pel vent,
i sotjar la mainada ressonant,
batent-se a cops de peres i castanyes
enllà de la gent gran...
I sobretot que cap amic no es migri
per saber si só mort o viu;
i quan una passada
de melangia rebi
fer-me portar vi tebi
de vora del caliu...

Ai las! I ara tot just
d'una visita nova sona el tust!

LA PLUJOLA

DE TU FU

QUE és bona la plujola! Arriba consueta
 a pler, tantost la primavera brum,
 per ajudar la llevoreta
 que es frisa per la llum.
 Ella i un'aura amant viatgen fonedisses
 en nits de greu repòs;
 els solcs n'heuen les llàgrimes felices,
 i, tot seguit, verdeja tot el tros.

Anit passada, núvol i núvol ofegaire
 el caminal de casa havien fet ombriu;
 les torxes de les barques, en el riu,
 meteors furients, batién l'aire.
 Avui la terra lleva colors de tota llei;
 i papellones delicades
 van per gespes lluentes, emperlades,
 en el jardí del Rei.

LA RATASSA

DE SAO NAN

RATA cruel, amb dents tothora atalentades,
no devoreu tot el meu gra. Per tres anyades
llargues el dany he comportat
de vostre fer dentat,
amb llàgrimes cercant d'ésser plangut, debades.
D'avui però ja no em fareu més companyia:
car faré via lluny de vostra tirania:
em bastiré una casa en un llunyà país
en el país feliç
on el penediment no dura sinó un dia.

QUAN LA LLUNA ERA A LA VIA LÀCTEA

DE YONG-XU

EL rosa amorosit
d'unes frèvoles branques delicades
s'havia deixondit
del llevant a les noves alenades.
En mig d'un vel de boira,
de la rosada sota el plor feliç,
per a qui regalaven tant d'encís?
Perquè en fossin només enllaminides
abella fera, tendre papelló?
Amb el cor tot curull, en mes eixides
seguia cada noble senderó
i l'alta ufana, a tot arreu extesa,
embolcallava d'adoració.
Però ja s'ha esgotat ma embriaguesa.
Fugí mon goig; no n'hauré més esment.
La lluna, amb una pena que em clivella
el cor, s'ajup a l'horitzó lluent.
Sobtadament,
la primavera s'és tornada vella.

EL CANT FOLL A MUNTANYA

DE PO XU-I

HOME no hi ha sense el seu falliment;
 té el de fer versos ma vida garfida.
 He mil lligams esquinsat de la vida:
 d'aquesta xacra no hi ha guariment.
 Veient un bell paísatge daurar-se
 o un amic vell a l'encontre de mi,
 alço la veu, recitant una esparsa,
 gai com si un déu travessés mon camí.

D'ençà que fui bandejat a Hsun-Yang
 bé mitja vida he passat en muntanya.
 Fino un poema, ja surto en campanya:
 del quer, tot sol, faig tresquera pel flanc.
 Tu em mires jup, blanca espona roquera;
 o un ram de càssia em plau d'esqueixar.
 Boig, comès, valls, el meu càntic esvera;
 simis, ocells, vénen tots a sotjar.

Car, tement d'ésser riota del món,
 trio topants on els homes no són.

HAVENT DINAT

DE PO XU-I

HAVENT dinat, la migdiada curta.
 Dues tasses de te quan em desperto.
 En aixecant la testa
 veig encara la llum esbiaixada
 del sol, que cap al sudoest fa ruta.
 Reça al felç la brevetat del dia.
 L'any cansa l'afligit, amb sa peresa.
 Per als de cor que sigui
 buit de dol i de joia,
 que duri, que no duri
 la vida, tant se val, si viuen d'esma.

PLOVISCÓ

DE LI Y-NGANN

EN el verger de tàpies estretes
on esbarjosa ma finestra dóna
ho governava tot, obscurament,
un vernal i lasciü defalliment.
A l'altra banda de mes cortinetes
no encara alçades, tanmateix les ombres
passaven vagues com el pensament,
mentre que dins el pavelló reclosa
jo amanyagava el meu llaüt
guarnit de jade rosa.
Al lluny es destriava de la serra
el penyalar perdut.

En l'horabaixa tènue, apressada,
un ploviscó bufava l'aire fi,
i en queia un'ombra delicada.

Oh flors de pebreater, no us decanteu així
com excusant-vos! Massa que us sabia
sense virtut per aturar aquest dia.

LA TARDOR PASSA EL LLINDAR

DE PO XU-I

L'ÚLTIM esbart de fulles rogents, sospirador,
 cau en l'escampadís de les finades.
 Bec en la torre fina el vi del meu tassó,
 veient ramats de boira entre turó i turó
 i roses que afollà la pluja, esbadocades.

Encara duren tintes verdals a la ribera:
 d'un ple d'aigües sonants fulgura el rierol.
 Damunt del Groc Reialme despunta avui el sol;
 però són meus els somnis i el bosc i la cacera.

CLAR DE LLUNA EN LA TARDOR

DE LIU TZU-HUI

No ha encar la freda lluna
 coronat el pujol: blancs són els núvols
 que omplen, surant, una meitat del buit
 celeste; van mes passes indecises
 amunt, avall, al peu de les finestres
 de la porxada, però ja s'aturen
 com d'un so de l'amada embadalides.
 I és que al bosquet regala volandera
 la mirada d'argent per clarianes;
 i tot emmirallant-se a l'estanyol
 que ceneixen els pins amb llur rodona,
 agença l'aigua de color de somni.
 Ja de bell nou amb sa més pura alquímia
 l'autumne eixoriveix el clar de lluna,
 destilla la rosada; i el silenci,
 cada vegada
 més cabdellat entorn de les parets,
 escanya fins l'inici d'un murmuri.

NIT AL COR DE LA TARDOR

DE SI-FA

DAVANT la sala deserta,
dels xiprers l'ombratge fi
sembla, allargat pel camí,
un seguit d'herbei marí
que el corrent d'aigua concerta.

D'un encís tan delicat
no me n'hauria adonat
de la gent dins la barreja.

Són al cor de la tardor.
Fa la nit—la mar blanqueja—
una mena de claror.

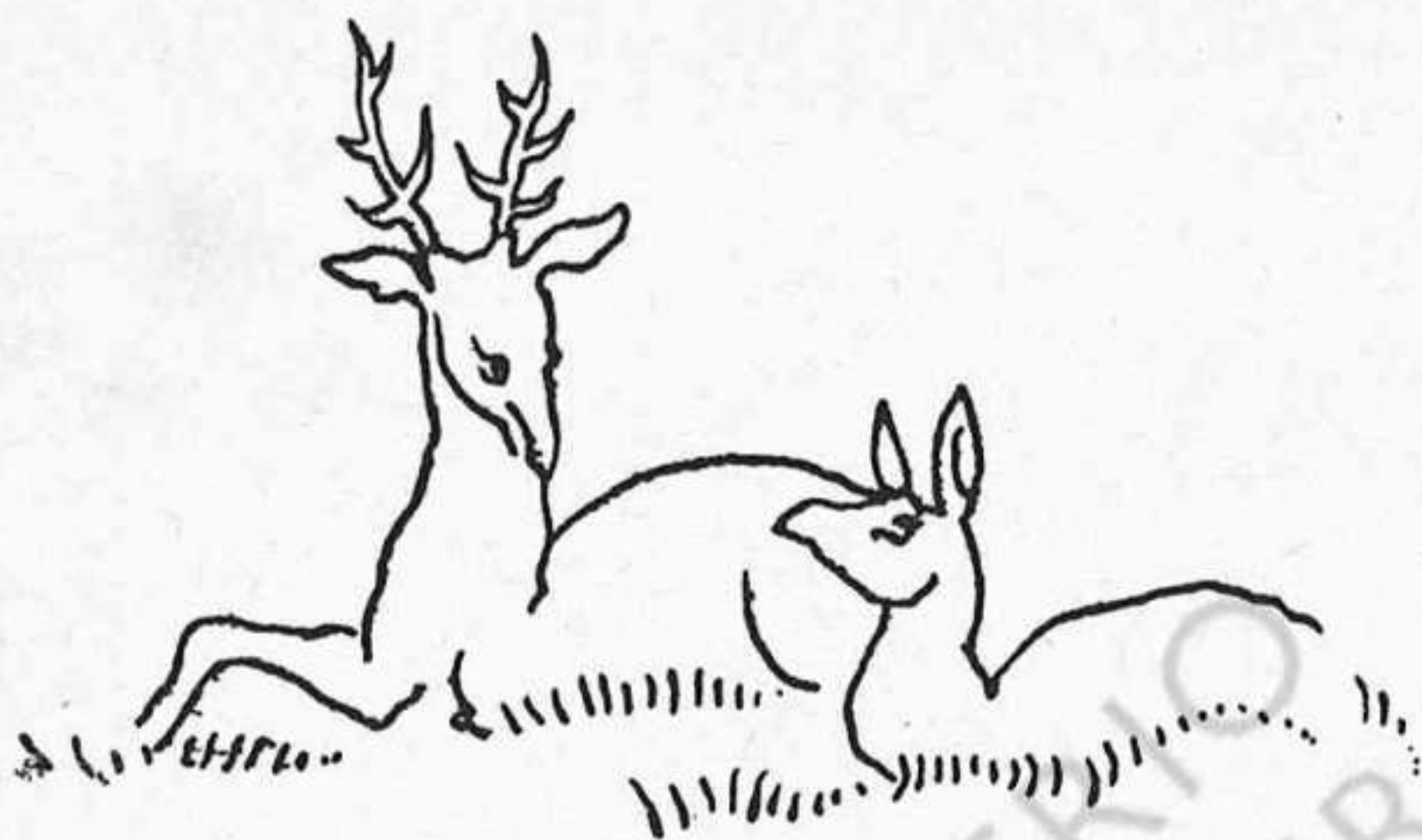
I baten les rufacades
contra despulles de nius,
posant en arbres solius
un brogit de grans onades.

LLÀGRIMES

DE WANG SENG-YU

BOGA damunt del puig la barca de la lluna.
Les llums de les llanternes se'n van una per una.
Deus que en el cor semblaven esgotades
es desficien; i mos ulls debades
entela el plor.
Però el que fa ma pena més coenta
és que mal plori jo
no en sou sabenta.

ELS TANYS DE BAMBÚ

DE PO XU-I

ÉS ma nova província
 emboscada tot'ella de bambús;
 llurs tanys en primavera
 fan valls i comes d'un sol verd confús.
 Una braçada en talla
 el bosquerol, i el baixa a trenc de dia
 al mercat primicer. Cosa comuna,
 es torna bona d'abastar: jo en compro
 un bell manat sencer per dues malles.
 Posats a la cassola de terrissa,
 vegeu, s'escalfen amb l'arròs bullent;
 i se'n rompen els nusos,
 com un brocat de l'antigor, de púrpura,
 i es bada la pell blanca com de perles.
 Golafrement en menjo cada dia;
 —estona fa que no he tastat vianda.—
 Quan a Lo-Yang vivia,
 mai no n'era sadoll si mai dejú.
 Ara no em manquen tants de tanys que vulgui.
 Cada alè del migjorn crea un bambú.

DARRER POEMA

DE PO XU-I

D'UN paravent sense imatges
posen a recer mon llit;
davant la cortina blava
l'estufa han aconduït.
Mos néts un llibre em llegeixen;
sento llurs confegiments;
mentre m'escalfen la sopa
vigilo prou els servents.
De mos amics als poemes
viu mon llapis respondrà.
Palpo les meves butxaques:
diner de remeis per dar.
I quan mon esment acabi
de tant de tràfec menut,
en mos coixins repapant-me
dormiré de cara al Sud.

JOSEP CARNER

LLETRA DE BARCELONA

MALGRAT aquest corcó que ens rosega i que ja seria prou per fer-nos perdre l'humor i fins la salut—o, els admirables nervis i el *seny* dels Diputats catalans—, en veure el martiri que els inquisidors espanyols, de l'època actual, imposen al nostre Estatut—ja quasi li diríem Sant Estatut—, Barcelona ha fet tot el que ha pogut per presentar bona cara als visitants que, en aquest temps de l'any, acuden a conèixer la plena vida neguitosa de treball i d'esperança, de la bella ciutat del Mediterrani.

De primer, vingué aquell encert que fou la Fira del Dibuix. Era ben agradós de veure l'animació que l'omplia mentre estava oberta la venda. I produïa contentament notar la cura, el respecte, hem de dir, amb què les carteres eren obertes, contemplats i admirats els dibuixos, per persones de tots els estaments: els més humils, potser els més respectuosos. El que era difícil era firar-se; vull dir *ben* firar-se.

Les revetlles passaren amb aquell to esbravat que tenen, en el nostre temps, aquestes festes. La de San Joan ens dóna, això sí, una nota típica exquisida: el concurs d'hortènsies i alfàbregues a la incomparable Rambla de les Flors. Les hortènsies opulentes, amb aquell posat absent, gens comunicatiu, de les flors sense perfum, sobresurten per damunt un tou de boles d'alfàbrega que llancen, elles sí, llur aspra sentor a dojo, aquella olor que porta la visió d'una fresca masia ben portada. Sota la blanca claror elèctrica, la Rambla, en tal nit, sembla que quedi meravellada del seu abillament de fada.

Esdeveniment de gran volada, encara que hagi tingut lloc sota terra, ha estat l'arribada dels trens del Nord al bell mig de Barcelona, a l'estació de sota la plaça de Catalunya. L'aspecte d'aquesta estació em semblaria sorprenent i grandios, si no partíssim d'aquesta tara contemporània que no ens deixa veure res prou gran ni prou *épatant*. L'espai subterrani gairebé sembla més gran—escales, moltes escales, corredors, llocs de venda, bar, etc.—que el de l'aire lliure,

i quan, després d'haver-vos perdut i trobat, diverses vegades, per aquell modern laberint, sortiu a flor de terra, us fa l'efecte que heu pujat al terrat, un terrat ple d'infants atrafegats i coloms llaminers que semblen joguines.

En nomenar els infants de Barcelona, se m'acut de fer notar la bona pensada que han tingut a l'Ajuntament—si es retreuen les falles, cal fer també constar els encerts—d'enviar els nens dels barris més populosos, més mancats d'aire i sol, al Grup Escolar de Sarrià, tocant a muntanya, on passen tot el dia. El problema de l'aconduïment a un indret tan llunyà, s'ha resolt de la manera més simpàtica: confiant la mainada a la Guàrdia Urbana i a tot bon vianant que es trobi a la vora dels petits escolars. Un braçal amb l'escut de la Ciutat els distingeix, i es podria dir que la Pubilla posa, dins la seva mà tan ampla, les menudes dels seus infants, i els porta a col·legi.

La Ciutat s'ha honorat, aquest juny passat, i juliol present, retent homenatge a dos dels seus més eminents artistes. El primer, desaparegut, malauradament ja, d'entre els vivents, fou l'excels pianista, el Mestre per excel·lència, En Carles G. Vidiella. Home de consciència per damunt de tot, les seves interpretacions puríssimes no seran mai oblidades i sempre seran enyorades, pels qui vàrem nèixer amb la felicitat de poder-les fruit. Pianista amb dues ales a cada mà, i un cor minúscul a la punta de cada dit, sota el guiatge d'una intel·ligència de tot primer ordre i d'una ànima bellíssima, figureu-vos amb quina justesa tan excelsa, us arribaven les obres dels grans Mestres de la Música, treballades per tan digne intèrpret. L'homenatge, portat a cap amb tota senzillesa, com esqueia a la modèstia del plorat artista, consistí en el descobriment, pel Ciutadà Batlle de Barcelona, d'una làpida col·locada a la casa on visqué i morí aquest Català il·lustre.

L'altre homenatge fou a l'artista escultor Josep Llimona, al qual es concedí la Medalla de la Ciutat. El premi s'atorgava per primera vegada, i hem d'estar ben contents que sigui En Llimona qui l'estreni, el creador d'aquells fornits treballadors que miren lluny, i d'aquells bells torsos femenins que un no sap deixar de mirar, en la creença que els veurà, d'un moment a l'altre, prendre el ritme suau de la respiració.

La darrera paraula, tan ben plaçada i tan ben dita, del President de la Generalitat de Catalunya, sobre l'afer de la Col·lecció Plandiura, ha tornat la pau als nostres esperits, puix que hem

passat per l'aflicció d'haver de témer que aquest tresor podia ésser llençat als quatre vents, amb un gest d'Hereu Escampa inconscient i matusser. És de creure que ja res no s'oposarà que quedi a casa el patrimoni que, si en sortís, constituiria una vergonya pels catalans d'ara, i un greuge als qui vindran, que mai no ho perdonarien, i amb raó.

He dit que havia tornat la pau als nostres esperits, però, naturalment, aquest benifet es refereix solament a la qüestió artística abans esmentada, puix que els fills de la dolça Catalunya, i que mereixem ésser-ho, ja fa temps que respirem sols a mitges. Ja sabem que ens ha de passar allò d'aquells pares que somien un fill bell com una flor i de vitalitat perfecta, i els neix una vida lamentable. No hi fa res; ens cal obtenir un Estatut, sigui com sigui la seva estructura, que, per poca cosa que sigui, tindrà tota l'eficàcia que vulguin els catalans. *Pourvu qu'ils tiennent!* que deia aquell *poilu*, referint-se als francesos que no estaven a les trinxeres.

I perdoneu, germans de Mallorca, que acabi amb el mateix plany amb què començo; però, res millor que les angoixes per anar lluny, i jo ja sé que les nostres són també vostres.

MARIA AGUADÉ

C R Ò N I C A

CENTENARI DE GOETHE.—Segons acord pres per la Junta Directiva, es celebrà, dia 2 al capvespre, el Centenari de Goethe, amb una representació d'“Ifigènia a Tàurida” al teatre romà d'Alcúdia. Se n'encarregà la notabilíssima agrupació dramàtica *amateur* de Barcelona “Belluguet”, l'actuació de la qual fou encertadíssima.

El teatre, ple a vessar d'un públic culte i intel·ligent, veié renèixer per unes hores els seus dies gloriosos. La intensa emoció de què actors i espectadors estaven presos farà que es guardi d'aquest acte un inesborrable record. Fou un triomf per a tothom que hi prengué part.

HOMENATGE A RUSSINYOL.—Com queda ressenyat en la secció corresponent, tengué lloc, dia 1, aquest homenatge, organitzat per aquesta “Associació”, al Teatre Principal. La companyia de teatre *amateur* “Belluguet”, de Barcelona, posà en escena dues belles obres del seu director, Lluís Masriera: “La Sàvia”, drama de costums marineres, i “Lo retaule de la Flor”, visió quatrecentista.

L'acte constituí un vertader èxit. El benefici obtingut fou de 506'75 pesetes, quantitat amb la qual l'Associació encapçala la subscripció pel monument a Russinyol.

COMUNICACIONS TRAMESES.—L'Associació ha protestat davant del Cònsul de Txecoslovàquia a Barcelona de l'incident ocorregut a Praga amb la forçosa retirada de la bandera catalana que portava la delegació de Palestra a les festes dels Sòkols; i ha enviat una lletra, per la qual es plany de dit fet, al President del Consell Suprem dels Sòkols.

L'Associació s'adherí a la sessió necrològica a la memòria de l'organista Bernat Salas, celebrada a Inca.

També ha enviat un ofici de gràcies al Sr. Lluís Masriera per agrair la cooperació de la companyia “Belluguet” a les representacions més amunt esmentades.

PALESTRA.—Hem rebut la visita de la Secció Ramon Lull, dels Minyons de Muntanya de “Palestra”, acompanyats d'un grup de socis de l'esmentada entitat, tots els quals acampen a les platges del Port Nou de Son Servera durant quinze dies. A ells s'han unit alguns joves de “Joventut Escolar”, la qual ha adquirit la tenda i els atuells propis per a campaments.

E L S L L I B R E S

CAIMARI, PVRE., ANDREU.—*Perfils de la Ciutat*.—Publicació de Círculo de Estudios.—Mallorca, 1932.—270 pp.

Mn. Caimari acaba de publicar un tom, en el qual s'arreglen articles diversos, escrits la darrera dècada.

Aquest llibre, que fa el n.º 10 de les publicacions de Mn. Andreu Caimari, ve a nodrir la migrada bibliografia mallorquina, i el fet d'ésser escrit en el matern llenguatge n'acreeix per a nosaltres l'interès.

Bé és veritat que entre "Studia" i aquesta revista hi ha hagut diferències, més agudes durant el beatífic *patriarcat* (amb censura prèvia, inclús en assumptes d'estètica) d'En Llosas, però el temps s'emporta menudències, com el vent, la palla de les eres i la pols dels camins.

Es demanava el malaguanyat i gran escriptor *Figaro* si a Espanya no es llegia perquè no s'escrivia, o al revés, no s'escrivia perquè no es llegia. Semblantment, podríem plantejar-nos la qüestió de si no hi ha a penes literatura perquè no hi ha crítica o bé si no hi ha crítica per no haver-hi un intens moviment literari. A Mallorca, després de Quadrado i Miquel dels Sants Oliver hem romàs orfes d'una crítica serena, imparcial. Els poetes solen judicar a través de llurs preferències poètiques, portant humanament l'aigua a llur molí. Potser avui més que judicar, cosa tan delicada i propensa a rectificacions, la missió del crític és de donar compte i suggerir. Els arguments *ad hominem* flauegen més de cada dia i per altra part no té sovint el crític l'alta autoritat moral d'un Menéndez Pelayo o un Valera que quan aparegueren les "Líricas" d'En Costa i Llobera com també la seva oda "A Horaci", inici de les meravelloses "Horacianes", i "Meteoros" d'En Joan Alcover, en parlaren amb efusió i amb la generositat que avui escasseja arreu i envers tots els autors.

La paraula *Ciutat* del títol no es refereix, com podria semblar a primer cop d'ull, a la Ciutat de Mallorca, sinó que té una significació agustiniana. L'autor comença el pròleg dient que es tracta d'un llibre que vol "edificar", paraula cara a St. Pau, segons ens explicava Mn. Cardó en una conferència dada a Palma mesos enrera.

Consta l'obra, com s'ha dit, d'articles de tema vari; alguns d'ells recorden les narracions de *Pierre l'Ermite* que enclouen un fons moral.

Ve a ésser un llibre d'apologètica fet en forma amena i a l'abast del lector corrent. L'estil és fluid i el lèxic nostrat i amb saba de la pagesia. I això ens duu a dir uns mots sobre la *Ciutat pagesa*, termes dissonants, si bé els músics més moderns ja ens comencen a avesar a les peces compostes amb dissonàncies. Però més que una *Ciutat pagesa*, ¿no seria millor una vera ciutat-jardí, de cases relativament aïllades, però amb les comoditats que ja té el pagès a Bèlgica o a Holanda?

Mn. Caimari, però, es refereix més a la part ideal; vol oposar la seva *Ciutat*

pagesa a la Ciutat futura alomariana. Posats a opinar ens quedariem equidistants dels extrems, on els llatins col·locaven la virtut. Cal no fer abstracció d'un present, que suposa no negligir les ensenyances de l'avior, ni desatendre el pervindre de les generacions de demà.

No és necessari analitzar una per una les parts del llibre, en el qual la figura de Ramon Llull emergeix amb la seva novella utòpica "Blanquerna", concepció cristiana o catòlica de la vida, per emprar termes de l'inclit cardenal Mercier.

En els articles s'intercalen fragments de poesies i creim que fora convenient citar-ne sempre la procedència, ja que hi ha lectors que la desconeixen.

Hem de dir que són de lamentar certes notes polítiques, poc escaients després del canvi de règim.

Acabarem aquests comentaris entorn de "Perfils de la Ciutat", transcrivint com a mostra els següents versicles a manera de lletania de l'article "Vida nova":

"Sant Joan qui té l'esperit d'Elies i és més que Elies i més que els vells profetes.

Sant Joan, alegria dels pobles en son naixement.

Sant Joan, auba gloriosa dels dies clars, banyat graciosament de les resplandors nadalenques del Bon Jesús.

Sant Joan, Herald qui apunta amb el dit el Rei qui compleix les ànsies que els patriarques de l'antiquitat saltaren de gaubança només d'entreveure dins l'horitzó rosat de les profecies.

Sant Joan, desvetlador de nacionalitats mortes...".—B. F. P.

L E S A R T S

TEATRE

COMPANYIA BELLUGUET

Entre les manifestacions d'art a registrar, cal posar indiscutiblement en primer terme les representacions que aquesta benemèrita agrupació donà a Mallorca els dies 1 i 2 d'aquest mes: les de "La Sàvia" i "Lo Retaule de la Flor", del Sr. Masriera, al Teatre Principal de Palma, i la de "Ifigènia a Tàurida", de Goethe, traducció de Joan Maragall, al teatre romà d'Alcúdia, representacions organitzades per l'"Associació per la Cultura de Mallorca", la primera a benefici del monument a Santiago Russinyol i la segona en ocasió del Centenari del gran poeta alemany.

Coneguts són els esforços d'aquesta nobilíssima agrupació d'*amateurs* del Teatre que, fundada l'any 1921, ha arribat a força de treball, de bon gust i disciplina a assimilar-se i a interpretar, en català com en francès, les millors obres clàssiques i modernes. Les seves creacions són admirades a Barcelona com les primeres dels millors teatres de professionals. Dins una sala que és un veritable museu, i on tots els detalls són cuidats exquisidament per aquest gran artista que és el Sr. Masriera, s'hi tasten emocions inoblidables d'art escènic. L'escena, bastida en tríptic, permet de fer, si cal, representacions en tres escenaris alhora, com en les escenes simultànies de l'edat mitja. Relativament petita, admira com en tan poc espai s'hi puguin representar obres complicades, i que amb tan poc fons es puguin aconseguir llargues perspectives, encerts que acrediten un cop més el talent del seu director.

Aquest teatre "da camera", veritable teatre íntim, és regit per unes regles que haurien d'ésser norma en els teatres públics. Mai no es dona una obra nova que els actors no en sàpiguen perfectament els papers. A més, cada artista hi actua com un membre rigorosament subordinat al conjunt. Allí no hi ha primers ni segons actors: la categoria és independent del paper que representen i no es té per res en compte en el repartiment. Cadascú interpretarà el personatge que millor s'adigui amb la seva figura i temperament, amb el seu gust i *manera*. El mateix director és el primer que en dona exemple.

El Sr. Masriera escriu les comèdies, dibuixa els vestits, pinta les decoracions i posa l'obra en escena, estudiant la veu de cada actor i preocupant-se de l'agrupament dels personatges, de la posició de les mans i fins dels mateixos dits... Solament així s'explica que ens pugui oferir obres tan ben reeixides com les que a Mallorca tinguérem ocasió d'admirar.

"La Sàvia" és un drama en tres actes i un epíleg que es passa entre pescadors i té per escena un poblet de la costa catalana. És una obra moderna, de noble i ampla factura realista, que anima un alè d'idealisme

reconfortant. El primer acte, que s'esdevé en una nit de tempesta, és sobri i ombrívol com un aiguafort. El segon s'escola serenament vora la platja asolellada, entre la remor de la mar i els diàlegs d'una amor impossible. En el tercer, breu i punyent, ens colpeix la decepció del pobre pescador enamorat i l'anguniosa absència de la jove que es fa monja. L'epíleg té tot l'interès emocional d'un episodi viscut.

El repartiment fou el següent: Cristina, Pilar Masriera; Tuietes, Carme Riudor; L'Avi Pere, Lluís Masriera; Andreu, Joan Masriera; Sofia, Maria de la Salut Masriera; Damià, Ramon Sugranyes de Franch; Margarida, Maria Lluïsa Caparà; Antònia, Margarida M.ª Majem; Siseta, Montserrat Sugranyes de Franch; Tòfol, Xavier Campins; Aurora, Maria Dolors Moya; Ernest, Noel Clarassó; Roseta, Maria Isabel Masriera; El Metge, Ramon de Caralt; El Marxant, Joan Lluís Campins.

"Lo Retaule de la Flor" representada a continuació és una visió quatrecentista en un acte, on les figures es mouen amb un estilització tan depurada que es té l'obsessió de contemplar un Van Eyck animat com per miracle. La mateixa faula dramàtica, el llenguatge arcaïtzant i el to en què és escrit corresponen absolutament a un sentit decoratiu. La valor de l'espectacle és completament plàstica. "Caldria per a parlar-ne—deia Jean-Jacques Bernard a l'"Europe Nouvelle" (juliol de 1930)—emprar termes diferents dels que exigeix un judici crític teatral. Imagini's quelcom com un retaule en moviment. I això amb els mitjans més simples i precisos. Simplicitat vertadera, fruit d'un llarg estudi. Harmonia de gestos i colors que té quelcom de prodigi. Un sant alça dos dits i els inclina vers una dona en oració, i la posició d'aquests dos dits és per ella sola un problema magníficament resolt: un poc més alt, un poc més baix, i el quadre ja no seria el que és i ja no sentiríem, davant del consorci reeixit de color i moviment, aquesta emoció que ens estreny el cor..."

El repartiment fou com segueix: El Marit, Noel Clarassó; La Muller, Maria Lluïsa Caparà; El Jovincel, Joan Masriera; La Reina, Carme Riudor; La Dama acompanyant, Maria Isabel Masriera; El Sant, Lluís Masriera; L'Àngel, Pilar Masriera; El Sagristà, Xavier Campins.

Aquesta obra, un dels conjunts més ben aconseguits del Sr. Masriera, obtingué el "Grand Prix" en el concurs organitzat a Lieja l'any 1929 per la "Fédération Internationale des Sociétés Théâtrales d'Amateurs" i en competència amb més de 80 companyies d'aficionats de tots els països de parla francesa, i ha estat traduïda a "Le Monde Nouveau" de París i en una edició bilingüe editada per "Galerie d'Oc" de Tolosa.

Finalment, el dia 2 a la tarda, tingué lloc la representació de la "Ifigènia a Tàurida", de Goethe, al teatre romà d'Alcúdia, sota el següent repartiment: Ifigènia, Maria de la Salut Masriera; Toas, Lluís Masriera; Orestes, Joan Masriera, Pilades, Noel Clarassó; Arkas, Ramon Sugranyes de Franch. A més dels personatges de l'obra goethiana i per donar més relleu plàstic a la representació, s'hi afegí un cor de vestals gregues, i uns lectors que recitant els passatges purament narratius de la tragèdia reduïren l'acció als límits justs d'una representació a l'aire lliure. Algunes garlandes d'eura i uns tripodes al volt d'una estàtua de Diana decoraven simplement l'escena, oberta davant la mar, sota un cel clar d'estiu.

La declamació d'aquells versos immarcibles de Maragall, recitats amb fervor generosa d'iniciats, el prestigi millenari del teatre, el rústic fons familiar de l'escenari, transfigurats súbitament pels esplendors del geni i de la llengua, tot féu d'aquella representació un espectacle únic que deixarà llarga memòria.

El divendres, dia 1, un grup d'amics i admiradors organitzaren a l'Hotel Victòria d'aquesta ciutat un banquet d'homenatge a la companyia Belluguet i al seu director. Al volt de la taula ens asseguérem uns cinquanta amics. A la presidència, al voltant del Sr. Masriera, hi havia el batlle de la Ciutat Sr. Jofre, els regidors Srs. Crespí, Darder i Sureda Blanes i bon nombre de senyores, entre elles la de Masriera i les de Salvà, Roses i Darder.

Fou una festa plena de cordialitat.

En felicitar als "Belluguet" des d'aquestes pàgines per llur esplèndida actuació, molt desitgem que s'emportin un bell record de llur estada a la nostra illa, que avivi en ells les possibilitats d'un pròxim retorn.—G. C.

RECULLS DE FORA

Començà el mes, per l'Estatut de Catalunya, amb la discussió de la totalitat del títol II al Parlament, que acabà dia 1 mateix després del discurs en favor del Sr. Valera, i del del Sr. Sánchez Román en contra, al que contestà En Joan Estelrich. El resultat fou l'acceptació per la Comissió d'algunes esmenes que desfiguren la redacció primitiva. Mentrestant, seguia fora del Parlament l'ofensiva no dissimulada dels diaris monàrquics i de totes les oposicions, monàrquiques i republicanes, a les aspiracions legítimes de Catalunya. Dia 5, començà la discussió de les atribucions de la Generalitat amb la represa de l'obstrucció prolífica d'esmenes, del Sr. Royo Villanova, encarnació tangible de l'anti-catalanisme. La sessió del 6 fou particularment interessant i moguda; es discutí primer, acabant per ésser rebutjat, un vot particular del Sr. Abad Conde, sostengut pels radicals; el Sr. Royo en tenia presentats 12 més de vots particulars, amb els quals demanava la supressió dels 12 apartats de l'article que es debatia; aquesta tàctica enverinà les coses irremeiablement; el Sr. Puig i Ferrer digué: ase al Sr. Royo; el Sr. Fanjul, dels agraris, digué traïdors als catalans, cosa que mogué un escàndol imponent i motivà una brillant i emocionada intervenció del Sr. Ossorio i Gallardo, l'únic home de dreta que manté davant les pretensions catalanes una posició comprensiva i cordial —altra cosa no podríem demanar de ningú,—que les dretes ni admeten ni respecten. En les darreres sessions del mes anirà a discussió la qüestió de l'ensenyament, una de les de major importància, i sobre la qual el Govern anuncia una fórmula a la que sembla fer certes reserves la minoria catalana.

* * *

L'ofensiva contra l'Estatut passà, pot dir-se, de les Corts al carrer amb allò que d'anti-estatut pogué tenir l'ofensiva contra el govern disparada pel Sr. Lerroux en el míting del dia 10 a Saragossa, en què atacà a fons els socialistes i digué que havia arribat l'hora de la seva sortida del Govern. Des del míting de Saragossa, contestat per un Manifest del Partit Socialista contraatacant els radicals, era evident que la cosa havia de prendre estat parlamentari, com fou així en la sessió del Parlament de dia 19 en què el Sr. Lerroux inicià el debat polític, demanant gairebé el poder. Li contestà en la mateixa sessió el President del Govern, Sr. Azaña. L'endemà parlaren els Srs. Prieto, en nom dels socialistes; Maura, Balbontín, i rectificaren els Srs. Lerroux i Azaña, donant després per acabat inopinadament, el Sr. Besteiro, el debat.

* * *

No era tampoc per ajudar a la concòrdia ni per solidificar la "conlllevança" l'atentat de què es féu víctima el diputat Sr. V. Gassol, dia 1, a l'hotel de Nova-York on s'estatjava, on uns desconeguts l'agrediren i li arrencaren violentament part dels cabells.

* * *

En el paranimf de la Universitat de Santiago se celebrà dia 4 una assemblea, a la que concorregueren dos-cents assembleistes, representats d'Ajuntaments, Diputacions, Corporacions, Entitats i Diputats regionals, per tractar de l'Estatut Gallec. Es designà una Comissió, presidida pel Degà de la Facultat de Dret, per redactar un projecte.

* * *

L'agitació social, no desapareguda, si bé darrerament menys avivada, rebrosta dia 8 a Don Fadrique (Toledo) on uns camperols comunistes, amotinats, tallaren les comunicacions i sostingueren una collisió amb la guàrdia civil, que restablí l'ordre, de la que resultaren tres morts.

A Catalunya, imprudentment suscitada per campanyes dissolvents, amb les que es pretén convertir en plet polític una qüestió de dret, s'ha exacerbada en ocasió de les collites noves l'afer dels parcers i rabassaires, la qual cosa ha duit la intranquil·litat i l'anarquia al camp, quan és més necessària que mai la serenitat i el sentit d'ordre per la defensa dels drets de l'Estatut.

* * *

De l'estranger, és d'esmentar, en el camp social, la important vaga revolucionària plantejada a Bèlgica, especialment a la regió industrial de Charleroi, i tota la zona de Lieja. El moviment era dirigit pels comunistes i ben vist i secundat per la Tercera Internacional. El Govern hi féu front des del primer moment encarregant a forces de l'exèrcit la reducció dels revoltosos i el manteniment de l'ordre.

* * *

La situació internacional és encara plena de punts obscurs. Un dels més foscs és, potser, la inquietant situació d'Alemanya extraordinàriament agreujada d'ençà que Bruning abandonà, forçat per Hindenburg, el poder. Les relacions del govern de Von Papen amb el govern de Prússia, tívants de bon principi, arribaren a un punt àlgid amb motiu de la destitució del govern i nomenament de Comissari per Prússia. A tot el país, l'estat greu de commoció és general des de l'obertura de la campanya electoral, pròdiga en topades violents entre els partits armats i uniformats, mantenint un estat de guerra civil latent que ha obligat a Von Papen, a darrera hora, a mides de excepció. S'afirma fins ara que malgrat tot les eleccions pel nou Reichstag es faran dia 31. I en el resultat d'aquestes eleccions està posada des d'ara l'atenció europea, temerosa dels seus possibles resultats i derivacions, donada la situació greu del país.

* * *

Tampoc les relacions anglo-irlandeses no han millorat. La renda anual sobre la terra fou lliurada per De Valera a un fons especial, en espera de la decisió d'un problemàtic arbitratge. Per altra banda, dia 5, la Cambra dels Comuns anglesa aprovà per 223 vots contra 31 un projecte de llei de represàlies, augmentat fins al 100 % els drets duaners de les importacions de mercaderies irlandeses. De Valera anà a Londres dia 15 a entrevistar-se amb Mac Donald, sense que en l'entrevista s'arribàs a cap acord. Ni s'ha resolt encara la forma del possible arbitratge per les qüestions pendents.

* * *

A la seva residència anglesa d'Enwell Park, prop de Londres, morí dia 2, D. Manuel de Braganza ex-rei de Portugal. L'ex-monarca, que no s'havia

creat, des de l'exil, l'antipatia de ningú, deixa a la seva pàtria portuguesa la seva importantíssima Biblioteca, fruit del seu apassionat i intelligent amor a la bibliofília. El govern portuguès per la seva banda ha autoritzat l'enterament de les reials despulles en territori nacional i ha acordat la tributació de funerals oficials.

* * *

Amb general satisfacció, corregué pel món dia 8 la nova que, a Lausana, la Conferència de les Reparacions, sobre els resultats de la qual havien corregut els rumors més pessimistes, havia reeixit i arribat a un acord, mitjançant el qual, Alemanya, retirant les condicions polítiques, es comprometia al pagament de tres mil milions de marcs or com a liquidació de les reparacions. L'acord que representa, innegablement, una de les fites del camí difícil i ple d'entrebancs de la pau que fretura Europa d'ençà de la gran guerra, fou signat en la sessió plenària final de dia 9 matí, sota la presidència de Ramsay Mac Donald.

* * *

Com a derivació, en certa manera, de l'acord anterior, sorgí una iniciativa franco-britànica, que Sir J. Simon féu pública dia 13 al Parlament, per examinar amb esperit conciliador i conjuntament les diferències europees.

* * *

I al mateix temps que aquest acord, possible intent de consolidació d'una idea hegemònica, sorgia, per natural reacció, el que s'anomenà "bloc dels vuit" integrat per potències de segon i tercer ordre que també tenen problemes a resoldre, que són: Txecoslovàquia, Suïssa, Bèlgica, Holanda, Dinamarca, Suècia, Noruega, Espanya. Sembla que en la inspiració del bloc ha intervingut i treballat amb eficàcia el representant espanyol a París, Sr. Madariaga.

* * *

Al Congrés de la Unió Interparlamentària que se celebra a Ginebra, sorgí en la sessió de dia 22 un greu incident. Mentre el delegat italià feia l'apologia del feixisme, el delegat francès M. Renaudel s'aixecà cridant: "En un país on no hi ha llibertat no pot haver-hi justícia".

Els delegats italians protestaren violentament i insultaren a M. Renaudel. El president de la delegació italiana invità a M. Renaudel a presentar excuses, a la qual cosa M. Renaudel s'hi negà rotundament.

Com a conseqüència d'aquest incident, els delegats italians han presentat la dimissió dels seus càrrecs i han abandonat el Congrés.

* * *

Inesperadament, com ha de resultar sempre, ja que el feixisme és encara pel món un misteri, sorgí dia 20 la nova de la dimissió dels cinc ministres del gabinet italià: Grandi, Mosconi, Rocco, Bottai i Giuliano. Sembla que Mussolini es fa càrrec provisionalment de la cartera de Negocis Estrangers i que l'ex-titular d'aquella, Grandi, serà nomenat ambaixador a Londres.

* * *

En el Congrés general del Partit demòcrata nordamericà, tengut en vistes a les eleccions presidencials, fou acordada per 932 contra 213 vots la inclusió de l'abolició de la llei seca en el programa del partit.

* * *

A Lisboa i en segona convocatòria—puix que havia estat primer convocat per maig de 1931—tengué lloc del 15 al 21 de maig d'enguany el XIIIe Congrés de l'Associació pel Progrés de les Ciències. La sessió inaugural fou tenguda al gran saló de la Societat Geogràfica, sota la presidència del Cap del Govern i dels Ministres d'Instrucció i de Negocis Estrangers, que tenien als costats l'Ambaixador espanyol Sr. Rocha, el President de l'Associació Portuguesa, Sr. Costa Lobo, el President de l'Associació Espanyola, Sr. vescomte d'Eza, i el general Perrier, representant de l'Associació Francesa. Pronunciaren discursos el Ministre d'Instrucció, el Doctor Pere da Cunha (sobre la Història de les Matemàtiques a Portugal), el vescomte d'Eza, general Perrier i el Dr. Costa Lobo.

Les seccions diverses reunides en dies successius discutiren els treballs presentats, que foren: I^a Ciències Naturals, 14 comunicacions; II^a Ciències Astronòmiques, Geofísiques i Geogràfiques, 28; III^a Ciències físico-químiques, 21; IV^a Ciències Naturals, 45; V^a Ciències Socials, 19; VI^a i VII^a Ciències històriques, filosòfiques i filològiques, 28; VIII^a Ciències Mèdiques, 28; IX^a Aplicacions, 19.

Entre les conferències donades amb motiu del Congrés, cal esmentar les de l'ex-ministre espanyol Sr. Gascón Marín sobre "Espiritualisme i Materialisme"; la del Dr. A. de Caires: "Esboço historico da medicina dos portugueses em Espanha"; de l'enginyer García Siñeriz: "La interpretación geológica de las mediciones sísmicas aplicada a la cuenca potásica de Cataluña", i la del Professor i ex-ministre Elies Tormo sobre l'escultor portugués Manuel Pereira.

Hi hagué també un bell acte de fraternitat hispano-portuguesa en el local dels Enginyers Civils, amb motiu de rebre's el missatge dels enginyers de Madrid a les associacions similars de Lisboa i Oporto. La sessió de clausura es tengué dia 20 a l'aula de Mecànica de la facultat de Ciències, i fou presidida pel vescomte d'Eza, acompanyat del Dr. Costa Lobo i general Perrier.

El pròxim Congrés ha de celebrar-se a Santiago de Galícia.

***

Organitzada per Unió Catalana d'Estudis Econòmics, Polítics i Socials, tengué lloc del 4 al 7 a Barcelona la Conferència Monetària Espanyola, que fou presidida, per delegació del Ministre de Finances, pel Sr. Artur Torcat, Director General del Tresor.

***

Del 4 al 9, tengué lloc a Barcelona el Primer Congrés d'Arquitectes de Llengua Catalana. Les seccions eren: Política Urbanística, Política Municipal, Arquitectura legal, Arquitectura Escolar, Pedagogia Arquitectònica, Política Social i Política Sanitària.

***

Pels mateixos dies, es celebrà també a Barcelona el II Congrés Nacional de les Indústries de la Pintura i afins, organitzat per la Unió Nacional d'Indústries de Colors i Pintures, l'acte d'obertura del qual tengué lloc al Palau de les Arts Gràfiques de Montjuïc, sota la presidència del Ministre d'Agricultura, Sr. Domingo.

***

Al Museu d'Art Modern de Madrid i sota la direcció de Juan de la Encina, les obres que en formaven part acaben d'ésser distribuïdes en nova

forma. Al Museu Municipal, també de Madrid, s'acaba d'instalar la important col·lecció de ceràmica del "Buen Retiro" que pertanyé al senyor Francisco Laiglesia, adquirida en cinc-cents mil pessetes.

* * *

Els Museus d'Art de Barcelona han rebut un important donatiu de monedes, medalles, armes i accessoris d'indumentària, de la Sra. Vidua del col·leccionista Josep Duran.

* * *

La nova sensacional, però, en qüestió de Museus, és l'adquisició en sis milions de pessetes per la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, de la Col·lecció Plandiura. Aquest important acord, a l'entorn del qual, durant la seva gestació, s'havien creat oposicions i suscitat recels abundosos, fou pres per part de l'Ajuntament en la sessió de dia 20, per 30 vots contra dos. La transcendència de l'adquisició és innegable, ja que amb ella queda assegurada per Barcelona la possessió d'un tresor d'art antic català, que si en la seva part artística és gran el seu valor i reconeguda la seva importància arreu del món, la seva qualitat de català el fa realment imponderable i inestimable. Els Museus de Barcelona, creixents en importància cada dia, assoleixen amb aquesta adquisició una categoria insospitada.

* * *

El Col·legi d'Advocats de Barcelona crida a concurs sobre l'evolució de les idees jurídiques a Catalunya durant el s. XIXe. Premi: 5.000 ptes. I un altre premi de 3.000 ptes. al millor Vocabulari jurídic català.

* * *

El 22 de juny, fou inaugurada, a la Biblioteca Polonesa de París, una Exposició Frederic Chopin, organitzada amb motiu del centenari de l'arribada de l'artista a França.

* * *

A Aix-en-Provence i en un casal cedit per la Sra. Marie d'Estienne de Saint-Jean serà instal·lat adès un Museu de la ciutat antiga d'Aix.

* * *

En la distribució de càrrecs foren elegits, dia 4, President i Vice-president de l'Ateneu Barcelonès, els nostres amics Lluís Nicolau d'Olwer i Ferran Valls i Taberner.

* * *

Dia 7, en el Saló de Cent, fou lliurada solemnement a l'escultor Josep Llimona la medalla de la Ciutat, primera que es concedeix. Dissabte, dia 9, vespre, tengué lloc al Ritz, el banquet homenatge a honor de l'artista condecorat, homenatge que fou ofert pel Sr. Pere Coromines.

* * *

Morí dia 20, a París, l'Acadèmic i novel·lista francès Sr. René Bazin, autor de "La Terre qui meurt", "Les Oberlé", "Le ble qui lève" i tantes d'altres conegudes novel·les.

* * *

Una delegació de "Palestra" amb la representació oficial de la Generalitat de Catalunya, assistí al IX Congrés Federal dels Sòkols txecoslovacs, celebrat darrerament a Praga. Veus ací com relaten els delegats catalans l'incident que els privà d'ostentar públicament la bandera catalana a les festes dels Sòkols:

"Tant bon punt arribats a Praga, el Dr. Jenista, delegat Sòkol per a acompanyar la nostra Delegació, ens pregava que volguéssim abstenir-nos d'exhibir la nostra bandera en la desfilada. Ultra la defensa verbal que en defensa del nostre dret li fou immediatament donada, uns representants de la Delegació visitaren oficialment, el dia 4, el Servei d'Estrangers dels Sòkols, i lliuraren una lletra en la qual s'exposava la situació jurídica i política de Catalunya, amb un govern constituït i reconegut per la República Espanyola, es feia constar que ostentant la Delegació catalana la representació oficial del Govern de la Generalitat, no podíem pas deixar de portar la nostra bandera, i acabàvem dient que no creïem que els espanyols volguessin oposar-s'hi, sinó que al contrari, donat l'esperit de comprensió que segons hom afirma, té avui Espanya per a Catalunya, els espanyols estarien molt satisfets d'aprofitar aquesta oportunitat per a demostrar als ulls del món la concòrdia existent amb nosaltres. L'endemà dia 5, dos membres del Servei dels Estrangers ens comunicaven, amb gran satisfacció que el nostre punt de vista estava acceptat, i resolt l'afer.

L'endemà a dos quarts de vuit del matí el Dr. Jenista venia a cercar-nos per a conduir la Delegació catalana al lloc de reunió que li havia estat assignat per a prendre part en la gran desfilada. Formada en columna de dos, amb la bandera barrada i la de St. Jordi, i amb el Dr. Jenista al front, la Delegació catalana travessà els carrers de Praga en mig de continuades mostres de simpatia del públic.

Feia ja estona que la Delegació estava estacionada en el lloc de reunió, i la desfilada estava ja pròxima a posar-se en marxa, quan arribà el Vice-President del Servei dels Estrangers. Abraçà el cap de la Delegació catalana i visiblement emocionat li digué que acabava de rebre un cop terrible en el seu cor, una ordre del cap de la desfilada que els catalans havíem de retirar-nos si és que no acceptàvem de deixar la nostra bandera. El cap de la Delegació catalana li contestà que no calia que insistís més, que comprenia que era una imposició de l'Ambaixada espanyola, i que no podien fer més que retirar-se de la desfilada,

Aquest incident mostra encara la vertadera posició de la República Espanyola enfront de Catalunya. És cert que en l'Estatut plebiscitat pel poble català els afers internacionals són cedits al Govern de la República, però els funcionaris del Ministeri d'Estat corresponen a aquesta confiança ofenent la nostra bandera. La República Espanyola ha demostrat així, que usa contra Catalunya uns procediments imperialistes com els de la Monarquia borbònica".

N O T I C I A R I

VIIe CONGRÉS DE METGES DE LLENGUA CATALANA

Conformement anunciarem en el nostre proppassat Noticiari, s'ha celebrat aquí el VIIe Congrés de Metges sota els auspicis de l'“Associació General de Metges de Llengua Catalana”, en el qual foren discutits els temes científics encomenats a les diverses ponències i seccions en què foren distribuïdes les tasques del Congrés, que fou acollit amb tot fervor per la classe mèdica.

El nombre crescutíssim de comunicacions demostra ja l'afany d'estudi dels Congressistes, gairebé tots, homes de ciència, de gran relleu. La Climatologia de la Mediterrània Occidental i la de Mallorca; la Hipertensió arterial i també les qüestions de la tuberculosi tingueren ampla discussió.

És aquest el primer Congrés celebrat fora de la Catalunya extricta. Ultra aquesta significació científica, en té una altra ben manifesta, això és, la demostració pràctica de la unitat de les terres de parla catalana contra la negació de la baixa política espanyola que priva als catalans insulars d'unir-se amb els seus germans peninsulars; i la voluntat de resoldre, units, tots els problemes que pertanyen a la Medicina. El President del Sindicat ho digué ben clarament: “Anem a discutir allí temes importants de la ciència mèdica catalana, anem a laborar junts pel progrés de la ciència nostrada; però en el fons, cal dir-ho (i tant si cal dir-ho) anem a afirmar una vegada més la realitat del nostre fet racial i de la nostra història.” Una altra realitat benefactora que coincidí amb l'esmentada celebració fou l'aparició del primer fascicle del Diccionari Català de Medicina, que se publicarà sota la direcció del Dr. Corachan. És un consol de veure com la mesquinesa política que governa Espanya és sobrepujada amb escreix per la visió internacional i patriòtica dels nostres homes de ciència.

Els Congressistes, que eixiren de Barcelona en expedició organitzada per “Viatges Catalònia”, foren rebuts aquí fraternalment per representacions de l'Ajuntament de Ciutat, Diputació, Col·legi de Metges, delegats del Congrés i milers de persones. A la nit, al saló de sessions de l'Ajuntament, tengué lloc la solemne sessió d'obertura, a la que assistí un públic brillantíssim, i on es feren parlaments. El nostre Batle, en un discurs bellíssim i ple de sinceritat que commou tothom, fa vots perquè la presència dels Congressistes desvetli sentiments patriòtics al cor mallorquí.

L'endemà dimarts, a l'Institut de 2.ª Ensenyança, comença el Congrés les seves tasques i inaugura l'Exposició de productes farmacèutics. A la tarda després de les sessions, s'organitza una excursió al Castell de Bellver, presó de Jovellanos, i Santa Ponça; horabaixa té lloc una sessió d'homenatge a Goethe i la companyia dramàtica de la Universitat de Barcelona posà en escena l'obra de l'homenatjat “Eridon i Amina”, traducció de Maragall. També a les pistes del Tennis Club se celebrà una revetla, obsequi dels congressistes mallorquins als germans continentals, amb la presència de moltes senyorettes

vestides amb el típic vestit mallorquí. A mitja nit, els donaren un lonx, perllongant-se la festa fins a la matinada. La diada de St. Pere, es feren excursions a Valldemossa i Sóller i a les coves d'Artà; a la nit, a S'Aigo Dolça una gran festa organitzada pel Casal Català. El divendres a la nit, tengué lloc al Teatre Principal la funció de gala, de la qual en donam compte en altre lloc.

Com a conseqüència dels treballs sobre climatologia, cal anotar la creació a les Balears d'uns serveis metereològics, els quals ajudaran poderosament els metges per a treure profit de les nostres condicions climatològiques.

L'acte de clausura del Congrés, efectuat al Palau de la Diputació, fou el colofó escaient de les activitats desplegadas a Ciutat i la millor rúbrica de germanor entre catalans i mallorquins, que bé desitjam sia indestructible.

A manera de complement d'aquest Congrés, fou la celebració de l'Assemblea d'Odontòlegs i la festa de divulgació odontològica, en la que foren obsequiats els nins que hi concorregueren. De retorn a Barcelona, el vaixell voreja la costa, podent admirar els passatgers la cala de Santa Ponça, vessant de Miramar, badia de Sóller, torrent de Pareis, i badia de Pollença, on ancorà la motonau que el vespre reprenia el viatge cap a Barcelona.

EL FOMENT DE CULTURA DE LA DONA, DE SÓLLER

Aquesta benemèrita societat femenina ha adreçat uns bells mots de convit a totes aquelles persones amants de la cultura, per a ajudar-li a aixecar un Casal, on puga dignament hostatjar-se. Cal patrocinar tan noble iniciativa, que veuríem amb gust que els nostres amics de Sóller portassen a terme.

RADIOTELEFONIA

A l'estació radiotelefònica de Muleta, al port de Sóller, s'han instal·lat els aparells per emissions radiotelefòniques, millora que afavorirà singularment les barques de pescadors i avions que passen pel canal. Les emissions es faran en ondes de 175 metres, que no destorbaran per res la radiodifusió.

ESCOLES

El Ministre d'Instrucció Pública ha ofert a les Balears la quantitat de dues-centes mil pessetes per escoles, mentre sia justificat haver-ne gastat quatre-centes mil en construccions escolars.

NOU VAIXELL

A les draçanes de la Unió Naval de Llevant, de València, fou llançat a l'aigua el nou vaixell Ciutat d'Eivissa, que la companyia Transmediterrània féu construir. Amida 75 metres d'eslora, 11'14 de màniga, i desplaça dues mil tones. Admetrà càrrega i passatge i es destinarà a la línia de Balears.

TURISME A LES ILLES GERMANES

Augmenta de cada dia el nombre d'estrangers que arriben a la costa eivissenca, atrets per les condicions del clima i de la vida econòmica. Uns alemanys basteixen llurs cases a la cala Graixió, de Sant Antoni. Igual succeeix a Formentera, en tal manera que poc considerar-se un fet la construcció d'un hotel a la Sabina.

COLÒNIA ESCOLAR CATALANA

Vengué a Mallorca una colònia escolar composta de vint-i-cinc alumnes de les Escoles municipals de Barcelona, la qual deu ésser incorporada aquí al nombre de colònies provincials.

HOSTE DISTINGIT

Fou hoste nostre M. Pierre Rouquette, crític literari i amant de la nostra cultura, que amaga el seu ver nom amb el pseudònim de P. J. Roudin, prou conegut dels devots de les nostres lletres. Fou director de "La Revue de Catalogne".

PROJECTE DE CARTA MUNICIPAL

L'Ajuntament de Sóller estudia un projecte de carta municipal, que, d'ésser concedida, li permetria la total supressió d'arbitris, que no tenen ambient popular, un d'ells, l'inquilinat. Es fonamenta en la manera d'ésser de la població, diferent de les restants de Mallorca, a causa de l'emigració.

CONCURS DE COLOMS "SÓLLER-FRANÇA" 1932

S'ha celebrat a la ciutat sollerica l'acte d'amollar els coloms missatgers organitzat per la "Fédération Nationale des Sociétés Colombophiles de France" que ha resultat un èxit. Foren presents representants de diferents societats esportives de l'illa. Veure amollar el nombre extraordinari de 2.243 coloms constituí un espectacle bell i interessant, puix tots, en prendre la volada cap al Nord, ho feren amb singular uniformitat.

PALESTRA

A la fi del mes arribaren a Mallorca una quarentena d'estudiants afiliats a la patriòtica organització catalana "Palestra", per tal de fer aquí una curta estada. Els esmentats excursionistes devien aixecar el campament a Santa Ponça, lloc tan evocador pels amants de les glòries pàtries. Però, a darrera hora, acordaren fer-ho al Port Nou de Son Servera. Bon nombre d'estudiants mallorquins s'han ajuntat als seus germans de la Catalunya continental.

LA VETLA DE SANT JOAN

Reprenent el costum, que l'odiosa dictadura trencà, un estol ardit de joves, en el cor dels quals encara s'arbora la flama de l'ideal, pujaren al Puig Major, i encengueren la tradicional fogatera, amb què, temps enrera, els d'ací saludaven als germans de la Catalunya continental. Caldria per l'any vinent que s'organitzàs degudament aquest acte ple de simbolisme.

UN PERIODISTA NORDAMERICÀ

Mr. Percy Waxman, director de la revista nord-americana "Pictorial Review", i la seva muller són a Eivissa en viatge d'estudi.

L'ORFEÓ DE CEGUES DE SANTA LLÚCIA

Organitzat per la "Caixa de Pensions" es celebrà al Teatre Principal

una festa catalana a benefici dels Asils del Temple i Nines Òrfenes. La primera part era a càrrec de la secció instrumental; la segona part, consistent en cinc ballets catalans, fou executada per la secció de senyorettes de l'“Institut de la Dona que treballa” abillades amb trajos típics; i la tercera anà a càrrec de l'esmentat Orfcó.

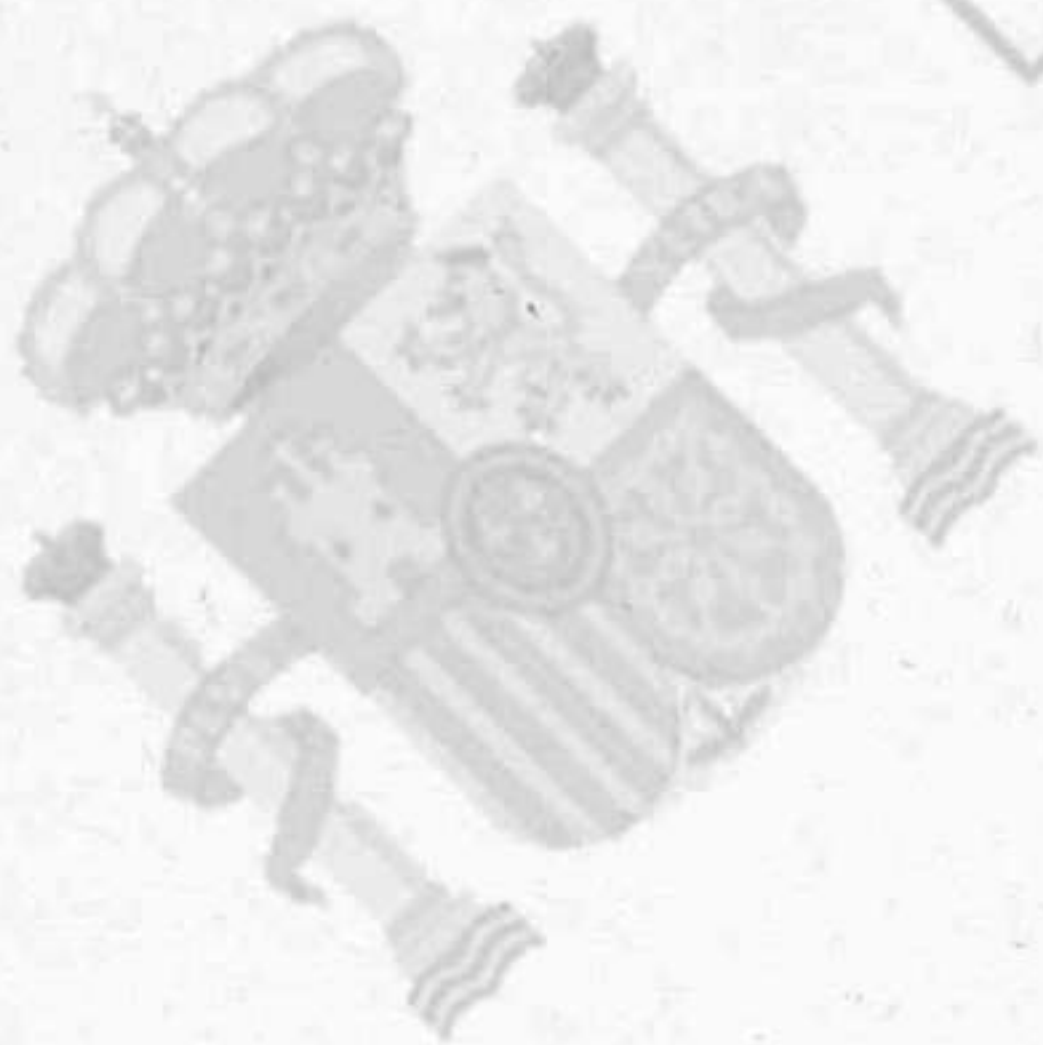
Les ceguets cantaires foren molt aplaudides.

SERVEI TELEFÒNIC

Acaba d'inaugurar-se al poble de Sancelles un nou centre telefònic.

PER LA PROSPERITAT DE L'ILLA

La Societat mallorquina “Riegos de Mallorca S. A.”, segueix canalitzant, mitjançant tubs de grans dimensions, amples zones enclavades als termes de Muro i Llubí, la qual cosa transmudarà en terrer de regadiu el que abans era de secà.

LA NOSTRA TERRA

DIRECTOR:

ANTONI SALVÀ I RIPOLL

ADMINISTRADOR:

JOAN I. VALENTI I MARROIG

Redacció i Administració: *Palacio*, 40, baixos.—Ciutat de Mallorca

Preus de subscripció: Any, 12 ptes.—Trimestre, 3 ptes.—Número solt, 1'25 ptes.

ESTAMPA D'EN FRANCESC SOLER.—SANT FRANCESC, 2 I 4.—PALMA DE MALLORCA